

VEDLEGG 1

Forslag til endringer i forskrift til opplæringsloven

Hovedmodell 1- sentralt fastsatt fraværsgrense

1. Forslag om fraværsgrense på 10 eller 15 prosent med unntak for helsegrunner

Forskrift til opplæringsloven § 3-3 fjerde ledd foreslås å lyde:

I vidaregåande skole skal læreren normalt ikkje gi eleven halvårsvurdering med karakter eller standpunktkarakter ved fråvær i meir enn [x] prosent av timane i faget. Eleven skal likevel få vurdering med karakter i faget dersom den største delen av fråværet på [x] prosent kjem av dokumenterte helsegrunnar, og læreren har tilstrekkeleg grunnlag til å vurdere elevens kompetanse.

Merknader til endringsforslag

Regelen om en fraværsgrense foreslås tatt inn i et nytt fjerde ledd. Forslaget må også ses i sammenheng med forslaget om å fjerne kravet om at læreren må legge til rette for å få tilstrekkelig vurderingsgrunnlag, se høringsnotatet om sammenhengen mellom underveis- og sluttvurdering, jf. vedlegg 2. Regelen om en fraværsgrense innebærer at læreren normalt ikke vil kunne gi halvårsvurdering med karakter eller standpunktkarakter ved mer enn 10 eller 15 prosent fravær fra timene i faget. Alt fravær fra faget likestilles. Det påpekes at fraværsprosenten skal regnes ut med utgangspunkt i årstimetallet elevene har rett på i faget etter fag- og timefordelingen. Vurderingen skal gjelde både for halvårsvurdering med karakter og standpunktkarakter. Det vil si at fraværet også må vurderes opp mot timeantallet som er satt opp hvert halvår. At læreren «normalt» ikke vil gi eleven halvårsvurdering med karakter eller standpunktkarakter betyr at dette er utgangspunktet, men at det kan gjøres unntak der dette er rimelig på grunn av fagdager, skoleturer, etc. Et annet unntak vil kunne være tilfeller der eleven etter henvisning fra rektor har avlagt prøve i faget og dokumentert å ha nødvendig kompetanse til å følge opplæringen i faget.

I fjerde ledd andre punktum fremgår det at dersom den største delen av fraværet er dokumentert fravær pga. helsegrunner, skal eleven få vurdering selv om fraværsgrensen er overskredet, forutsatt at læreren har tilstrekkelig vurderingsgrunnlag. Dersom læreren ikke har tilstrekkelig vurderingsgrunnlag, kan læreren på samme måte som i dag, vurdere om det er mulig å skaffe seg slikt grunnlag. Helsegrunner gjelder alt som er helserelatert og som kan dokumenteres med attest fra lege, psykolog e.l. Den største delen av fraværet må være pga. helsegrunner dersom unntaket skal komme til anvendelse. Det innebærer at over 50 prosent må kunne dokumenteres. En som kun har noe fravær som det er dokumentert at kommer av helsegrunner, mens det øvrige fraværet kommer av skulk eller annet, vil derimot ikke omfattes av unntaket. Det vil for eksempel ikke være adgang til å skulke i over ti prosent av faget, for så å omfattes av unntaket fordi man var syk de resterende timene i faget. At dette unntaket er såpass begrenset kan også føre til at elevene spekulerer mindre i fravær.

Fravær er i utgangspunktet all tid eleven ikke deltar i opplæringen. Vi understreker imidlertid at oppfølging av rettigheter etter opplæringsloven, som sakkyndig vurdering hos PP-tjenesten etter for eksempel opplæringsloven § 5-3, eller rådgivning etter opplæringsloven § 9-2, ikke skal regnes som fravær fra opplæringen. Heller ikke organisert studiearbeid og skoleadministrative gjøremål som er avtalt med lærer eller rektor, skal regnes som fravær. Elever som ønsker å være fraværende av andre grunner enn helse, f.eks. sport, politikk eller kultur må forholde seg til fraværsgrensen. Dersom de skal være borte utover den gitte prosenten i et fag, bør elevene i samråd med faglærer eller rektor undersøke om opplæringen kan tilrettelegges.

Forskrift til opplæringsloven § 3-7 første ledd foreslås å lyde:

Eleven og foreldra skal varslast skriftleg dersom det er tvil om eleven kan få halvårsvurdering med karakter eller standpunktkarakter i eitt eller fleire fag.

Merknader til endringsforslag

Etter gjeldende regelverk må skolen varsle eleven og foreldrene dersom det er tvil om at eleven kan få halvårsvurdering med karakter eller standpunktkarakter i fag. Regelen om varsling foreslås videreført, men siste del av setningen tas ut. Regelen foreslås også å gjelde tilfellene der årsaken til at det er tvil om eleven vil få vurdering med karakter er at det er risiko for at eleven vil overskride fraværsgrensen. Dersom skolen ikke sender ut varsel før fraværsgrensen er overskredet, må eleven kunne være noe mer fraværende i faget. Dette kommer av at hensikten med varselet er at eleven skal få mulighet til å begrense fraværet og få karakter i faget, jf. § 3-7 tredje ledd.

Vi påpeker at skolen i ordensreglementet kan ha fastsatt at f.eks. gjentatt fravær uten begrunnelse vil kunne føre til nedsatt karakter i enten orden eller oppførsel, jf. § 3-5. Eleven kan altså risikere å få varsel for at han/hun nærmer seg ikke å få karakter i fag pga. fraværet, samtidig som han eller hun kan ha fått varsel om mulighet for nedsatt karakter i orden eller oppførsel pga. fraværet.

2. Forslag om fraværsgrense på 10 eller 15 prosent med skjønnsmessig unntak

Forskrift til opplæringsloven § 3-3 fjerde ledd foreslås å lyde:

I videregående skole skal læreren ikkje gi eleven halvårsvurdering med karakter eller standpunktkarakter ved frávær i meir enn [x] prosent av timane i faget. Rektor kan gjere unntak frå dette om årsaka til fráværet gjer det klart urimeleg ikkje å gi eleven vurdering med karakter.

Merknader til endringsforslaget

Fjerde ledd første punktum tilsvarer forslag 1. Det vises dermed i stor grad til merknadene over. Det som er ulikt i forslag 1 og forslag 2 er at unntaket i fjerde ledd andre punktum er forskjellig. Unntaket i denne modellen er at rektor kan bestemme at en elev som har overskredet fraværsgrensen likevel skal få vurdering etter bestemmelsens første og andre ledd, fordi noe annet vil være klart urimelig. Det må her foretas en skjønnsmessig vurdering av om grunnen til fraværet tilsier at fraværet ikke skal telle inn på fraværsgrensen. Det er fraværårsaken som er avgjørende her. Hvilken karakter eleven ligger an til å få, eller hvilke konsekvenser IV i faget vil få for eleven, er ikke relevant. Et annet unntak vil kunne være tilfeller der eleven etter henvisning fra

rektor har avlagt prøve i faget og dokumentert å ha nødvendig kompetanse til å følge opplæringen i faget. Rektor må holde seg til den ulovfestede myndighetsmisbrukslæren i sin vurdering.

Forskrift til opplæringsloven § 3-7 første ledd foreslås å lyde:

Eleven og foreldra skal varslast skriftleg dersom det er tvil om eleven kan få halvårsvurdering med karakter eller standpunktkarakter i eitt eller fleire fag.

Merknader til endringsforslag

Se merknadene til forslag om endringer i § 3-7 i forslag 1.

3. Forslag om fraværsgrense på 5 prosent udokumentert fravær

Forskrift til opplæringsloven § 3-3 fjerde ledd foreslås å lyde:

Elevar i vidaregåande skole som har meir enn 5 prosent frávær som ikkje kan dokumenterast frå timane i eit fag, skal normalt ikkje få halvårsvurdering med karakter eller standpunktkarakter i faget. Fráværet er dokumentert viss eleven legg fram dokumentasjon på at fráværet skyldast ein eller fleire av grunnane i § 3-47 femte ledd.

Merknader til endringsforslaget

Fjerde ledd første punktum tilsvarer langt på vei forslag 1 og 2. Det vises dermed i stor grad til merknadene over.

I fjerde ledd første punktum foreslås det tatt inn en fraværsgrense på 5 prosent for fravær som ikke kan dokumenteres. Fravær som overstiger 5 prosent i enkeltfag skal føre til at elevene ikke får halvårsvurdering med karakter eller standpunktkarakter i faget. Alt fravær som dokumenteres i tråd med reglene i § 3-47 femte ledd, vil ikke omfattes av fraværsgrensen. Vi foreslår at § 3-3 viser til fravær som ikke kan dokumenteres, i likhet med § 3-47. Dette innebærer tilfeller der det kan dokumenteres at fraværet kommer av helse- og velferdsgrunner, arbeid som tillitsvalgt, politisk arbeid, hjelpearbeid, lovpålagt oppmøte eller representasjon i arrangement på nasjonalt og internasjonalt nivå. Dette fraværet begrenses ikke, som i § 3-47, til et bestemt antall dager. Fraværet begrenses heller ikke til dager, ettersom timefravær som er dokumentert heller ikke vil omfattes av fraværsgrensen. Alt fravær som ikke kan dokumenteres vil kunne føre til at elevene ikke får karakter i faget. Dokumentasjonskravene vil være de samme som etter § 3-47. Det innebærer legeerklæring ved helsegrunner.

At eleven «normalt» ikke skal få halvårsvurdering med karakter eller standpunktkarakter betyr at dette er utgangspunktet, men at det kan gjøres unntak der dette er rimelig på grunn av fagdager, skoleturer, etc. Et annet unntak vil kunne være tilfeller der eleven etter henvisning fra rektor har avlagt prøve i faget og dokumentert å ha nødvendig kompetanse til å følge opplæringen i faget.

Hovedmodell 2-lokalt fastsatt fraværsgrense

4. Forslag om lokalt gitt grense

Forskrift til opplæringsloven § 3-3 fjerde ledd foreslås å lyde:

I vidaregåande skole kan fylkeskommunen fastsette forskrifter om ei øvre grense for kor mykje fråvær elevar kan ha om dei skal få halvårsvurdering med karakter eller standpunktkarakter i fag. Grensa kan ikkje setjast til under [x] prosent av timane i faget.

Merknader til endringsforslaget

I et nytt fjerde ledd foreslås å innta en mulighet for fylkeskommunen som skoleeier til å sette en lokal fraværsgrense. Det foreslås en begrensning på hvor lavt en slik grense kan settes. Fylkeskommunen utdypet reglene i forskrift. Det vil være adgang til delegasjon til skolen ved rektor, der det anses forsvarlig. I tråd med gjeldende praksis om lokale forskrifter etter opplæringsloven, er det ikke et krav om kunngjøring i Norsk Lovtidend/Lovdata for dette forslaget. Skoleeier må imidlertid sørge for at elevene blir informert om den lokalt fastsatte grensen og at forskriften er lett tilgjengelig, for eksempel på skolens/skoleeiers nettsider.

Modell for oppfølging

5. Forslag om nærmere oppfølging av fravær

Forskrift til opplæringsloven § 3-3 tredje ledd foreslås å lyde:

Eleven, lærlingen og lærekandidaten skal møte fram og delta aktivt i opplæringa slik at læraren og instruktøren får grunnlag til å vurdere eleven, lærekandidaten sin kompetanse i faget. Stort fråvær eller andre særlege grunnar kan føre til at læraren ikkje har tilstrekkeleg grunnlag for å gi halvårsvurdering med karakter eller standpunktkarakter. Skolen skal følgje opp fråværet til elevane, jf. § 22-2.

Merknader til endringsforslaget

Forslaget tilsvarer i stor grad dagens bestemmelse, med unntak av siste punktum. For forslaget om å fjerne kravet om at læreren må legge til rette for å få tilstrekkelig vurderingsgrunnlag, se høringsnotatet om sammenhengen mellom underveis- og sluttvurdering, jf. vedlegg 2.

I tredje ledd er det foreslått tatt inn et nytt tredje punktum en henvisning til bestemmelsen i § 22-2 om skolens ansvar for å følge opp elevfravær. Se nærmere om forslag til endring i kap. 22 under.

Forskrift til opplæringsloven § 22-1 tredje ledd foreslås å lyde:

Rådgivinga skal medverke til å utjamne sosial ulikskap, førebyggje fråvær og fråfall, og integrere etniske minoritetar. For at rådgivinga skal bli best mogleg for eleven, skal

skolen ha eit heilskapleg perspektiv på eleven og sjå den sosialpedagogiske rådgivinga og utdannings- og yrkesrådgivinga i samanheng.

Merknader til endringsforslag

Utdanningsdirektoratet foreslår at det i § 22-1 presiseres at rådgivningen skal medvirke til å forebygge fravær generelt, i tillegg til frafall. Dette må ses i sammenheng med neste punktum i bestemmelsen, som viser til at det er viktig å ha et helhetlig perspektiv på rådgivningen.

Forskrift til opplæringsloven § 22-2 nytt andre ledd foreslås å lyde:

Skolen skal følgje opp fråværet til elevane, og dersom årsaka til fråværet tilseier det, setje i verk tiltak som kan førebyggje fråvær frå opplæringa.

Merknader til endringsforslag

Fravær fra opplæringen kan være et tegn på at den enkelte eleven ikke finner seg til rette i opplæringen eller på skolen, jf. formålet med den sosial-pedagogiske rådgivningen i § 22-2 første ledd. Vi foreslår å ta inn et nytt andre ledd om at skolen som organisasjon skal ha et ansvar for å følge opp elevens fravær på generell basis. Elever skal ikke være fraværende fra opplæringen uten at skolen viser det oppmerksomhet. Videre skal skolen, dersom fraværsårsaken tilsier videre oppfølging, sette inn øvrige tiltak. Det er ikke alle fraværsårsaker som vil tilsi at øvrige tiltak skal settes inn, f.eks. kortere sykdomsfravær. Hvilke tiltak som kan være aktuelle vil også avhenge av hva fraværet kommer av, og hvor omfattende elevens problemer er. I noen tilfeller vil det være aktuelt å trekke inn ressurser utenfra skolen i dette arbeidet.

Forslag til endringer i forskrift til privatskoleloven

Hovedmodell 1-sentralt fastsatt fraværsgrense

1. Forslag om fraværsgrense på 10 til 15 prosent med unntak for helsegrunner

Forskrift til privatskoleloven § 3-3 fjerde ledd foreslås å lyde:

I vidaregåande skole skal læraren normalt ikkje gi eleven halvårsvurdering med karakter eller standpunktkarakter ved fråvær i meir enn [x] prosent av timane i faget. Eleven skal likevel få vurdering med karakter i faget dersom den største delen av fråværet på [x] prosent kjem av dokumenterte helsegrunnar og læraren har tilstrekkeleg grunnlag til å vurdere elevens kompetanse.

Merknader til endringsforslag

Se merknader til forslag 1 om endringer i forskrift til opplæringsloven § 3-3.

Forskrift til privatskoleloven § 3-7 første ledd foreslås å lyde:

Eleven og foreldra skal varslast skriftleg dersom det er tvil om eleven kan få halvårsvurdering med karakter eller standpunktkarakter i eitt eller fleire fag.

Merknader til endringsforslag

Se merknader til forslag 1 om endringer i forskrift til opplæringsloven § 3-7.

2. Forslag om fraværsgrense på 10 til 15 prosent med skjønnsmessig unntak

Forskrift til privatskoleloven § 3-3 fjerde ledd foreslås å lyde:

I vidaregåande skole skal læraren ikkje gi eleven halvårsvurdering med karakter eller standpunktkarakter ved fråvær i meir enn [x] prosent av timane i faget. Dagleg leiar kan gjere unntak frå dette om årsaka til fråværet gjer det klart urimeleg ikkje å gi eleven vurdering med karakter.

Merknader til endringsforslaget

Se merknader til forslag 2 om endringer i forskrift til opplæringsloven § 3-3.

Forskrift til privatskoleloven § 3-7 første ledd foreslås å lyde:

Eleven og foreldra skal varslast skriftleg dersom det er tvil om eleven kan få halvårsvurdering med karakter eller standpunktkarakter i eitt eller fleire fag.

Merknader til endringsforslag

Se merknadene til forslag 2 om endringer i forskrift til opplæringsloven § 3-7.

3. Forslag om fraværsgrense på 5 prosent udokumentert fravær

Forskrift til privatskoleloven § 3-3 fjerde ledd foreslås å lyde:

Elevar i vidaregåande skole som har meir enn 5 prosent fråvær frå timane i eit fag som ikkje kan dokumenterast, skal normalt ikkje få halvårsvurdering med karakter eller standpunktkarakter i faget. Fråværet er dokumentert viss eleven legg fram dokumentasjon på at fråværet skyldast ein eller fleire av grunnane i § 3-46 femte ledd.

Merknader til endringsforslaget

Se merknadene til forslag 3 om endringer i forskrift til opplæringsloven § 3-3.

Hovedmodell 2- lokalt gitt fraværsgrense

4. Forslag om lokalt gitt grense

Forskrift til privatskoleloven § 3-3 fjerde ledd foreslås å lyde:

Kvar vidaregåande skole kan velje å ha ei fråværgrense som skal føre til at elevar ikkje får karakter i fag. Grensa kan ikkje setjast til under [x] prosent av timane i faget. Skolen skal gi nærare reglar om ordninga og eventuelle unntak.

Merknader til endringsforslaget

I nytt fjerde ledd foreslås å innta en mulighet for skoleeier til å sette en fraværgrense for skolens elever. Det vil være hver enkelt privatskole som velger å ha en slik grense. Denne myndigheten vil ligge til skolens styre.

Modell for oppfølging

5. Forslag om nærmere oppfølging av fravær

Forskrift til privatskoleloven § 3-3 tredje ledd foreslås å lyde:

Eleven skal møte fram og delta aktivt i opplæringa slik at læraren får grunnlag til å vurdere eleven sin kompetanse i faget. Stort fråvær eller andre særlege grunnar kan føre til at læraren ikkje har tilstrekkeleg grunnlag for å gi halvårsvurdering med karakter eller standpunktkarakter. *Skolen skal følgje opp fråværet til elevane, jf. § 7-2.*

Merknader til endringsforslaget

Se merknader til forslag 5 om endringer i forskrift til opplæringsloven § 3-3.

Forskrift til privatskoleloven § 7-1 tredje ledd foreslås å lyde:

Rådgivinga skal medverke til å utjamne sosial ulikskap, *førebyggje fråvær og fråfall*, og integrere etniske minoritetar. For at rådgivinga skal bli best mogleg for eleven, skal skolen ha eit heilskapleg perspektiv på eleven og sjå den sosialpedagogiske rådgivinga og utdannings- og yrkesrådgivinga i samanheng.

Merknader til endringsforslag

Se merknader til forslag 5 om endringer i forskrift til opplæringsloven § 22-1.

Forskrift til privatskoleloven § 7-2 nytt andre ledd foreslås å lyde:

Skolen skal følgje opp fråværet til elevane, og dersom årsaka til fråværet tilseier det, setje i verk tiltak som kan førebyggje fråvær frå opplæringa.

Merknader til endringsforslag

Se merknader til forslag 5 om endringer i forskrift til opplæringsloven § 22-2.